

ÄMNESBUNDEN LÄROPLAN HARPA

Borgå stads bildningsnämnd 12.3.2019
Uppdaterad 1.8.2025

FÖRBEREDANDE UNDERVISNING I HARPA

Målsättningar

- Vi bekantar oss med grunderna i harpa
- Vi bekantar oss bland annat genom spel, lek och sång med grunderna i musikens gestaltungsämnen
- Vi upplever tillsammans spelandets glädje i grupp
- Eleven uppmuntras till kreativitet och att göra egen musik
- Vi ger eleven förutsättningar till studier i harpa
- Undervisningen förverkligas individuellt enligt elevens ålder och nivå

Innehåll

- Vi använder lämpligt nybörjarmaterial enligt elevens ålder och kunskaper
- Vi sjunger och övar motoriska färdigheter
- Vi lär oss genom gehör och ekoinläring och använder olika slags notation enligt elevens behov.
- Vi leker med toner, rytmer och ord och skapar egna små sånger
- Vi håller kontakt med elevens familj och förbereder också familjen inför musikhobbyn.
- Vi lär oss ta hand om instrumentet.
- Vi bekantar oss i mån av möjlighet med undervisning både individuellt och i grupp.
- Vi erbjuder eleven en möjlighet att delta i uppträdanden både genom att spela själv och som publik.

GRUNDSTUDIER I HARPA

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- Vi hittar ett naturligt sätt att hantera instrumentet och skapa ljud.
- Vi lär oss betydelsen av en god och ergonomisk spelställning
- Vi lär oss att gestalta musikaliska helheter och struktur med hjälp av spelande och noter.
- Vi lär oss att öva regelbundet, mångsidigt och självständigt.
- Vi lär oss att lyssna och utvärdera det egna spelandet.
- Vi lär oss att använda olika uttryckssätt (till exempel dynamik, agogik, varierande nyanser)
- Vi lär oss att diskutera och ta ställning till det musikaliska innehållet
- Vi lär oss spela utantill
- Vi lär oss stycken på gehör och efter lärarens exempel samt genom att bekanta oss med grunderna i improvisation och komposition.
- Vi vänjer oss vid att uppträda inför publik.
- Vi spelar också tillsammans med andra, antingen i en liten grupp, harporkester och/eller annan orkester.
- Vi bekantar oss mångsidigt med musik genom konserter och inspelningar
- Vi lär oss ta väl hand om vårt instrument
- Vi lär oss att stämma harpan och att byta strängar

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

Målsättningen på första grundnivån är att eleven lär sig spelandets grunder och får de färdigheter som hör till. Vi lär oss tonbildning och hittar en god grundklang. Vi lär oss att spela med båda händerna. Improvisation och komposition kan förverkligas som små stunder, genom lek. Vi går igenom notläsningens grunder.

Vi lär oss musikstycken från noter och på Gehör. Vi betonar från början en ergonomisk spelställning och naturlig spelteknik.

Vi bekantar oss med att stämma en harpa och tekniken i att byta strängar.

På den här nivån är övningen hemma oftast på vårdnadshavarens ansvar och målet är att familjen tillsammans med läraren hittar ett bra system för hemövningen.

Vi skapar en god grund för utvärdering och självutvärdering.

Innehåll

- Etyder eller etydlignande stycken som övar olika tekniska delområden.
- Dur- och parallella harmoniska mollskalor samt motsvarande treklanger och kadenser I-IV- V, ända till två höjnings- och sänkningstecken i en och två oktavers omfång (för lilla harpan med hänsyn till tonartsbegränsningar).
- En repertoar som representerar olika stilar och tidsperioder. Styckena är varierande när det gäller tempo och stämning.
- Prima vista –spel
- Samspel
- Att ackompanjera enkla melodier på Gehör och/eller från ackord.
- Att skapa musik, improvisera och komponera enligt hur elev och lärare kommer överens.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Ingår i den konstnärliga delen

Konstnärlig del

- Två eller tre små kompositioner i olika stil i olika tonarter. Styckena uppförs helt eller delvis utantill.
- Det rekommenderas att programmet innehåller samspel. Samspelsstyckena kan spelas ur noter.
- Eleven har också möjlighet till improvisation eller att uppföra en egen komposition. Då ersätter det egna verket en annan komposition.
- Både den tekniska och den konstnärliga delen kan spelas på antingen pedalharpa eller keltisk harpa.
- Den konstnärliga delen kan genomföras antingen utspritt eller allt på en gång, till exempel under olika elevkvällar/konserter, vid ett separat arrangerat nivåprestationstillfälle eller som en videoinspelning.

Nämnden består av den egna läraren, 1–2 medlemmar och ordförande. Eleven deltar i utvärderingen.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

Målsättningen på andra grundnivån är att utveckla vidare kunskaperna i harpans grunder. Fokus ligger fortfarande på en naturlig spelställning, spelteknik och god tonbildning. Eleven utvecklar vidare sin notläsningsförmåga. Vi tar småningom med det musikaliska uttrycket ännu starkare, enligt elevens ålder och andra förutsättningar. Vi utvecklar vidare förmågan att gestalta musikaliska helheter och styckenas form. Man lär sig att uttrycka olika stämningar och nyanser.

Eleven får möjlighet att uppträda både ensam och i grupp.

Vi strävar även i fortsättningen till att lära oss stycken både från noter och på gehör. Samtidigt lär vi oss god övningsteknik med tanke på övningen hemma. Vi stöder eleven till att själv ta mera ansvar för hemövningen. Även självutvärderingens roll blir större. Vi strävar till att eleven redan själv kan ta hand om sitt instrument.

Innehåll

- Etyder eller etydlänkande stycken som övar olika tekniska delområden.
- Dur- och parallella harmoniska mollskalor samt motsvarande treklanger och kadenser I-IV-V/V7 ända till fyra höjnings- och sänkningstecken (harpa utan pedal: ända till fyra höjningstecken och tre sänkningstecken) i tre oktavers omfång (för lilla harpan med hänsyn till tonartsbegränsningar).
- Kompositioner som representerar olika tidsperioder, stil och form och är olika när det gäller tempo och karaktär. Vi förbereder oss också inför musiken tillsammans med eleven genom kunskap om tonsättare och musik från olika tidsperioder.
- Vår tids musik
- Finländsk musik
- Prima vista-spel
- Samspel genom att delta i harporkester och/eller annan orkester- eller ensembleverksamhet.
- Ackompanjemangsuppgifter med grundackord på gehör och/eller från ackordbeteckning.
- Att skapa musik, improvisera, transponera och komponera enligt hur elev och lärare kommer överens.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Ingår i den konstnärliga delen.

Konstnärlig del

- Tre små kompositioner i olika stilar.
- Det rekommenderas att programmet innehåller samspel.
- Eleven har möjlighet att improvisera eller framföra en egen komposition. I sådant fall ersätter den egna kompositionen ett av styckena.
- Nivåprestationen kan spelas på antingen pedalharpa eller keltisk harpa.

- Nivåprestationen kan genomföras antingen utspritt eller allt på en gång, till exempel under olika elevkvällar/konserter, vid ett separat arrangerat nivåprestationstillfälle eller som en videoinspelning.

Nämnden består av elevens egen lärare och två andra medlemmar. Eleven deltar också i utvärderingen.

GRUNDNIVÅ 3

Målsättningar

Målsättningen på tredje grundnivån är att eleven uppehåller och övar sin spelförmåga mera självständigt, och att hen också ställer egna mål för sin hobbyverksamhet. Eleven får färdigheter för en musikhobby för hela livet och klarar med hjälp av sin lärare av en djupare och noggrannare självutvärdering. Det här hjälper eleven att förbereda sig för mera självständiga studier på de högre nivåerna. Elevens egna intresseområden inom musik får gärna synas i valet av repertoar och nivåprovets konstnärliga del.

Eleven klarar av att spela mångsidigt utantill och på gehör, och hen gestaltar den musikaliska strukturen och uppbyggnaden i styckena som hen övar på. Hen känner igen musik från olika tidsperioder och har bekantat sig med olika stilar.

Eleven klarar av att stämma sitt instrument självständigt med hjälp av stämapparat och hen kan byta strängar.

Eleven har redan fått erfarenhet av olika uppträdningssituationer, gärna också utanför musikinstitutet.

Eleven deltar i samspel och klarar av att ta ansvar som medlem i gruppen.

Hen kan öva och ackompanjera stycken från ackordbeteckning. Hen har också provat på satt improvisera och komponerar utgående från sina egna musikaliska förutsättningar.

Innehåll

- Etyder eller etydliknande stycken som övar olika tekniska delområden.
- Alla dur- och parallella harmoniska mollskalor samt motsvarande treklanger och kadenser I-IV-V/V7 i tre oktavers omfång (för lilla harpan med hänsyn till tonartsbegränsningar).
- Kompositioner som representerar olika tidsperioder, stil och form och är olika när det gäller tempo och karaktär.
- Finländsk musik
- Vår tids musik
- Prima vista-spel
- Samspel genom att delta i harporkester och/eller annan orkester- eller ensembleverksamhet.
- Ackompanjemangsuppgifter på gehör och från ackordbeteckning.
- Att skapa musik, improvisera, transponera och komponera enligt hur elev och lärare kommer överens.

NIVÅPRESTATION

Teknisk del

Ingår i den konstnärliga delen

Konstnärlig del

- Eleven planerar tillsammans med sin lärare ett framförande som innehåller kompositioner i olika stilar och/eller kan fokusera på ett tema.
- Det rekommenderas att nivå prestationen innehåller musik från vår tid och finsk musik.
- Det rekommenderas att programmet innehåller ensemblespel. Ensemblespelsstycken kan spelas från noter.
- Eleven har möjlighet att improvisera eller framföra en egen komposition.
- Den konstnärliga delen kan spelas på antingen pedalharpa eller keltisk harpa.
- Den konstnärliga delen kan genomföras antingen utspritt eller allt på en gång, till exempel under olika elevkvällar/konserter, vid ett separat arrangerat nivåprestationstillfälle eller som en videoinspelning.

Nämnden består av elevens egen lärare samt två eller tre andra medlemmar. Eleven deltar också i utvärderingen.

FÖRDJUPADE STUDIER I HARPA

Målsättningar

Under de fördjupade studierna är det meningen att eleven utvecklar sin behärskning av instrumentet och det musikaliska uttrycket ännu vidare och att den unga musikern söker ett eget passligt sätt att bevara musiken som en del av livet. Eleven får förutsättningar för fortsatta studier och verktyg för en musikhobby för hela livet. Målsättningen med fortsatta diskussioner och självutvärdering är att hitta elevens egna starka sidor och intresseområden.

På den här nivån vänjer vi oss vid att förbereda och uppföra allt större helheter. Styckena är längre och mera krävande och eleven lär sig att förbereda dem självständigt, så att musikstudier eller självständigt musicerande senare i livet är naturligt. Vi utvidgar kännedomen om olika musikstilar och bekantar oss med vår tids notation och uppförandepraxis.

Övningen och ansvaret för den förändras mot ett mera självständigt håll, eleven känner redan sin egen natur och vilka arbetssätt som passar enligt den. Eleven kan också uppträda självständigt vid olika tillfällen och hen kan lära sig enklare repertoar självständigt.

Eleven kan gestalta även större musikaliska helheter och hen kan uppföra musik från olika tidsperioder med kunskap om dess specifika karaktärsdrag. Eleven kan också analysera musiken som är på gång med hjälp av färdigheter från musikens gestaltungsämnen.

Eleven följer med musiklivet och lyssnar på inspelningar och besöker konserter och andra evenemang.

Innehåll

- Etyder eller etydliknande stycken som övar olika tekniska delområden.
- Alla dur- och parallella harmoniska mollskalor med kadenser I-IV-V/V7 i tre oktavers omfång. I stället för kadenser kan eleven förbereda en ackompanjemangsuppgift i de givna tonarterna (för lilla harpan med hänsyn till tonartsbegränsningar).
- Kompositioner som representerar olika tidsperioder, stil och form och är olika när det gäller tempo och karaktär. Eleven får här en möjlighet att fördjupa sig i en musikstil eller tidsperiod.
- Eleven uppmuntras också till tvärkonstnärligt arbetssätt.
- Vår tids musik
- Finländsk musik
- Prima vista-spel
- Samspel i olika sammansättningar
- Ackompanjemang på gehör och från ackordbeteckning.
- Att skapa musik, komponera, improvisera, harmonisera och transponera enligt möjligheterna.

SLUTARBETE

Som avslutning på de fördjupade studierna gör eleven ett slutarbete. Innehållet formas enligt vilka planer eleven har för fortsättningen samt elevens egna starka sidor och intresseområden.

Vid sidan av det egna huvudinstrumentet kan slutarbetet också innehålla till exempel sång eller spel med sidoinstrumentet, egna kompositioner, en egenproducerad konsert, en inspelning eller självgjord musikvideo. Målsättningen är att slutarbetet också kan innehålla tvärkonstnärlig verksamhet, till exempel dans eller bildkonst. Här kan eleven samarbeta med andra, eller planera och förverkliga arbetet helt själv. Också skriftliga arbeten kan ingå i slutarbetet, till exempel som programtext till en inspelning eller konsert. Eleven och läraren gör tillsammans en plan över de fördjupade studierna och dess målsättningar. Slutarbetets plan godkänns av kollegiet ungefär ett år före den planerade prestationen. Den nedanstående stommen är ett exempel på ett slutarbete, som grundar sig på endast huvudämnesspelande. Slutarbetet kan emellertid förverkligas på många olika sätt enligt de ovanstående riktlinjerna, kollegiet bedömer tillsammans med läraren helhetens lämplighet.

Teknisk del

Ingår i den konstnärliga delen

Konstnärlig del

- Eleven planerar tillsammans med sin lärare ett mångsidigt framförande som innehåller kompositioner i olika stilar.
- Som en del av slutprojektet ska det finnas en större helhet. Detta kan vara en komposition i större form eller till exempel en samling mindre kompositioner som bildar en helhet kring en musikalisk eller utommusikalisk idé.
- Det rekommenderas att framförandet innehåller musik från vår tid.
- Eleven har möjlighet att improvisera eller framföra en egen komposition.

- Programmet strävar efter att på ett mångsidigt sätt framhäva elevens musikaliska och konstnärliga ambitioner.
- Den konstnärliga delen kan spelas på antingen pedalharpa eller keltisk harpa.
- Den konstnärliga delen kan genomföras antingen utspritt eller allt på en gång, till exempel under olika elevkvällar/konserter, vid ett separat arrangerat nivåprestationstillfälle eller som en videoinspelning.

Nämnden består av elevens egen lärare samt två eller tre andra medlemmar. Eleven deltar också i utvärderingen.